

Quickscan Wet natuurbescherming

Centrumontwikkeling Hoornaar

Rapportnummer: 20180230/rap01
Status rapport: versie 2
Datum rapport: 21 maart 2018

Auteur: D. (David) Hess
Projectleider: P.I. (Pim) Godschalk
Kwaliteitscontrole: P.I. (Pim) Godschalk

Opdrachtgever: ADCIM bv
t.a.v. de heer M. Collé
Rembrandtlaan 650
3362 AW Sliedrecht

Dit rapport is digitaal gegenereerd en derhalve niet voorzien van een handtekening. De inhoud van de rapportage is aantoonbaar gecontroleerd en vrijgegeven.

INHOUDSOPGAVE

1 INLEIDING	1
1.1 Aanleiding	1
1.2 Wet natuurbescherming	1
1.2.1 Soortenbescherming	1
1.2.2 Gebiedenbescherming	2
1.3 Doel	2
1.4 Kwaliteitsborging	2
1.5 Leeswijzer	2
2 HUIDIGE EN TOEKOMSTIGE SITUATIE	3
2.1 Beschrijving huidige situatie	3
2.2 Werkzaamheden en toekomstige situatie	5
3 METHODE.....	7
3.1 Opzet onderzoek.....	7
3.2 Literatuuronderzoek	7
3.3 Veldonderzoek	7
4 RESULTATEN LITERATUUR- EN VELDONDERZOEK	10
4.1 Flora	10
4.2 Broedvogels met jaarrond beschermde nesten (cat.1 t/m 4)	10
4.3 Broedvogels met niet jaarrond beschermde nesten, inventarisatie gewenst (cat. 5)	10
4.4 Algemene broedvogels	10
4.5 Vleermuizen	10
4.6 Grondgebonden zoogdieren	11
4.7 Amfibieën	12
4.8 Reptielen	12
4.9 Vissen	12
4.10 Vlinders, libellen en overige ongewervelden	12
4.11 Samenvatting resultaten	13
5 EFFECTENANALYSE EN MAATREGELEN	14
5.1 Inleiding.....	14
5.2 Vogels met jaarrond beschermde nesten (cat. 1 t/m 4).....	14
5.3 Vogels met niet jaarrond beschermde nesten (categorie 5).....	14
5.4 Algemene broedvogels	14
5.4.1 Effecten	14
5.4.2 Maatregelen	14
5.5 Vleermuizen	15
5.5.1 Effecten	15
5.5.2 Maatregelen	15
5.6 Grote modderkruiper	15
5.7 Amfibieën	15
5.8 Platte schijfhoren	15
5.8.1 Effecten	15
5.9 Aanvullende maatregelen (t.a.v. zorgplicht en pionierssoorten)	16
6 GEBIEDENBESCHERMING.....	17
7 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN.....	18
7.1 Soortenbescherming	18
7.2 Gebiedenbescherming	19

Bijlage 1: geplande werkzaamheden

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

De Gemeente Giessenlanden heeft het voornemen om het centrum van Hoornaar te herontwikkelen. Om te bepalen of de voorgenomen plannen (mogelijk) leiden tot een overtreding van de vigerende natuurwetgeving, is een quickscan Wet natuurbescherming uitgevoerd.

1.2 Wet natuurbescherming

1.2.1 Soortenbescherming

Algemeen

Via de Wet natuurbescherming (Wnb) is de bescherming van diverse inheemse planten en dieren in Nederland vastgelegd. Naast de algemeen geldende zorgplicht voor alle in het wild levende planten en dieren (artikel 1.11 van de Wnb), geldt voor een aantal soorten een aanvullend beschermingsregime. Deze aanvullend beschermde soorten zijn onderverdeeld in drie groepen, namelijk:

- vogels (artikel 3.1, alle soorten uit de Europese Vogelrichtlijn);
- overige strikt beschermde soorten, waaronder soorten uit de Europese Habitatrichtlijn (artikel 3.5, dit betreffen o.a. vleermuizen);
- nationaal beschermde soorten, waaronder soorten uit de Rode Lijst (artikel 3.10).

Het is volgens de Wnb niet toegestaan om (het leefgebied van) beschermde soorten aan te tasten. Dit is vastgelegd middels verbodsbepalingen: activiteiten die schadelijk zijn voor beschermde dier- en plantsoorten zijn verboden¹.

Vrijstelling binnen provincie Zuid-Holland

Provincies hebben de bevoegdheid om middels een provinciale verordening vrijstelling te verlenen voor nationaal beschermde soorten in het kader van bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke ontwikkeling. In het geval van de provincie Zuid-Holland worden de volgende nationaal beschermde soorten vrijgesteld: bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, meerkikker, bastaardkikker, aardmuis, bosmuis, bunzing, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, haas, hermelijn, huisspitsmuis, konijn, ree, rosse woelmuis, veldmuis, vos, wezel, woelrat. (bron: Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland, d.d. 9 november 2016).

Voorzorgsmaatregelen

Een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wnb is soms te voorkomen door (voorafgaand aan de werkzaamheden) voorzorgsmaatregelen te treffen. Deze voorzorgsmaatregelen zijn gericht op het behoud van de functionaliteit van de groeiplaats van flora en de voortplanting- en/of vaste rust- en verblijfplaats van fauna. Daarnaast voorkomen de voorzorgsmaatregelen de negatieve gevolgen van een activiteit op individuen (o.a. doding en verwonding).

Ontheffingsplicht

Een ontheffingsplicht (artikel 3.3, 3.8 en 3.10 uit de Wnb) is van toepassing als een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wnb niet kan worden voorkomen door het nemen van voorzorgsmaatregelen.

Het is mogelijk om met een goed onderbouwd projectplan een ontheffing aan te vragen bij de desbetreffende provincie (in deze de provincie Zuid-Holland). De provincie (het bevoegd gezag) toetst de aanvraag vervolgens aan drie criteria:

¹ In artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wet natuurbescherming wordt meerdere malen gesproken over het verbod tot **opzettelijke** handelingen (o.a. opzettelijke doding, verstoring en vernieling). Binnen de Wet natuurbescherming omvat de term 'opzettelijk' tevens voorwaardelijk opzet, waardoor (evenals onder de voormalige Flora- en faunawet) een groot aantal handelingen onder de verbodsbepalingen vallen. In verband met de leesbaarheid wordt de term 'opzettelijk' in voorliggende rapportage niet meer aangehaald. Uiteraard wordt dit (in de situaties waarvoor dit van toepassing is) wel bedoeld.

- Dient het planvoornemen in één van de in de wet genoemde belangen (bijv. in het belang van de instandhouding van natuurlijke habitats)?
- Is er een 'andere bevredigende oplossing' mogelijk?
- Doet de ontheffing afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort?

1.2.2 Gebiedenbescherming

Via de Wnb is tevens de bescherming van gebieden vastgelegd. De gebiedenbescherming houdt samengevat in dat een ingreep in of nabij Natura 2000-gebieden geen significant negatieve effecten op kwalificerende habitats en/of soorten mag hebben. Indien significant negatieve effecten niet kunnen worden uitgesloten, is een vergunningaanvraag noodzakelijk. Naast de bescherming van Natura 2000-gebieden via de Wnb kunnen gebieden via de ruimtelijke kaders beschermd worden middels het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen was dit de EHS).

1.3 Doel

De quickscan is een verkennende toets om na te gaan of door uitvoering van de voorgenomen plannen mogelijk overtreding van de Wnb optreedt. Het doel van de quickscan is geformuleerd in enkele onderzoeksvragen:

Onderzoeksvragen t.a.v. soortenbescherming:

- S1. Welke Wnb-beschermde soorten maken (mogelijk) gebruik van de planlocatie?
- S2. Wat zijn de effecten van de voorgenomen werkzaamheden op deze beschermde soorten?
- S3. Is aanvullend ecologisch onderzoek naar één of meerdere soorten noodzakelijk²?
- S4. Welke voorzorgsmaatregelen dienen te worden uitgevoerd om negatieve effecten op beschermde soorten te voorkomen?
- S5. Is het noodzakelijk om voor de voorgenomen werkzaamheden een ontheffing van de Wnb aan te vragen?

Onderzoeksvragen t.a.v. gebiedenbescherming:

- G1. Ligt het plangebied in of nabij een Natura 2000-gebied of binnen het NNN?
- G2. Kunnen negatieve effecten op beschermde gebieden bij voorbaat worden uitgesloten?
- G3. Is een toetsing aan de gebiedenbescherming (voortoets, verslechteringstoets, passende beoordeling en/of Nee, tenzij-toets) noodzakelijk?

1.4 Kwaliteitsborging

De quickscan is uitgevoerd door een ervaren ecooloog van ATKb. De ecooloog voldoet aan de definitie die Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl) hanteert van een ter zake kundige voor het opstellen van toetsingen aan de Wnb. Daarnaast is ATKb aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus (NGB); een brancheorganisatie voor groene adviesbureaus.

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is een beschrijving van het plangebied weergegeven en de uit te voeren werkzaamheden zijn hier benoemd. In hoofdstuk 3 wordt de methode beschreven, waarop een quickscan wordt uitgevoerd. Hoofdstuk 4 gaat in op de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten. In hoofdstuk 5 worden globaal de effecten bepaald van het plan op de soorten die (mogelijk) gebruik maken van het plangebied. Hier worden ook beknopt maatregelen voorgesteld om zorgvuldig te handelen ten aanzien van beschermde soorten. In hoofdstuk 6 wordt kort beargumenteerd of een toetsing aan de gebiedenbescherming noodzakelijk is. In hoofdstuk 7 worden (middels beantwoording van de onderzoeksvragen uit paragraaf 1.3) de conclusies en aanbevelingen uit voorliggend rapport op een rij gezet.

² In sommige gevallen kan de aanwezigheid van beschermde soorten op basis van een quickscan niet worden uitgesloten. Dit aangezien sommige beschermde soorten met een eenmalig veldbezoek lastig zijn waar te nemen of enkel in een bepaalde periode van het jaar waarneembaar zijn. Als met de quickscan de aanwezigheid van deze soorten niet valt uit te sluiten, kan een aanvullend ecologisch onderzoek noodzakelijk zijn.

2 HUIDIGE EN TOEKOMSTIGE SITUATIE

2.1 Beschrijving huidige situatie

Het plangebied bevat wegen, drie bruggen, twee parkeerplaatsen die verhard zijn met zowel straatstenen als asfalt. Daarnaast bevat het plangebied onverharde onderdelen (zie voor een overzicht figuur 2-1). Binnen de onverharde onderdelen bevinden zich delen van watergangen, een poel, grasland, struwelen en bomen. De watergangen bevatten voor een groot deel houten beschoeiing en er is weinig tot geen oevervegetatie aanwezig. Daar waar de beschoeiing ontbreekt is het oevertalud ca. 45%. Ten tijde van het veldbezoek waren de watergangen bevroren waardoor stroming en diepte van de watergangen niet bepaald is. De watergangen hebben een gemiddelde breedte van 3-4 meter. De poel is niet beschoeid, bevat een oevertalud van ca. 20-30% en is verbonden met de watergang langs de Lage Giessen. Deze poel is volledig begroeid geweest met riet en ten tijde van het veldbezoek volledig gemaaid. Het grasland is een aaneengesloten onderdeel naast de kruising in Hoornaar. Binnen dit perceel is ook een laurierkers haag aanwezig. Aan het Dirk IV Plein is binnen het werkgebied een watergang en struweel aanwezig met bomen en struiken. Tussen de Hoge Giessen en De Schans ligt een parkeerplaats met daar omheen solitaire bomen en een beukenhaag. Verder is hier een beschoeide watergang aanwezig met een bomenlaan. Langs de Lage Giessen bevindt zich nog een parkeerplaats, de poel, enkele solitaire bomen en een beukenhaag. Zie figuur 2-2 voor een impressie van de huidige situatie van het plangebied.

Figuur 2-1. Globale ligging plangebied (rood omlijnd). Bron ondergrond: Google Maps.

Haag aan Dirk IV Plein

Impressie Groeneweg

Brug aan de Groeneweg (foto richting oost)

Brug aan de Groeneweg (foto richting west)

Grasland nabij kruising Hoornaar

Watergang en bomenlaan langs De Schans

Figuur 2-2. Huidige situatie plangebied (van noord naar zuid en oost naar west).

Parkeerplaats langs De Schans

Beukenhaag langs de Lage Giessen

Impressie vanaf de brug aan Visserland. Op de achtergrond is de brug aan de Lage Giessen zichtbaar)

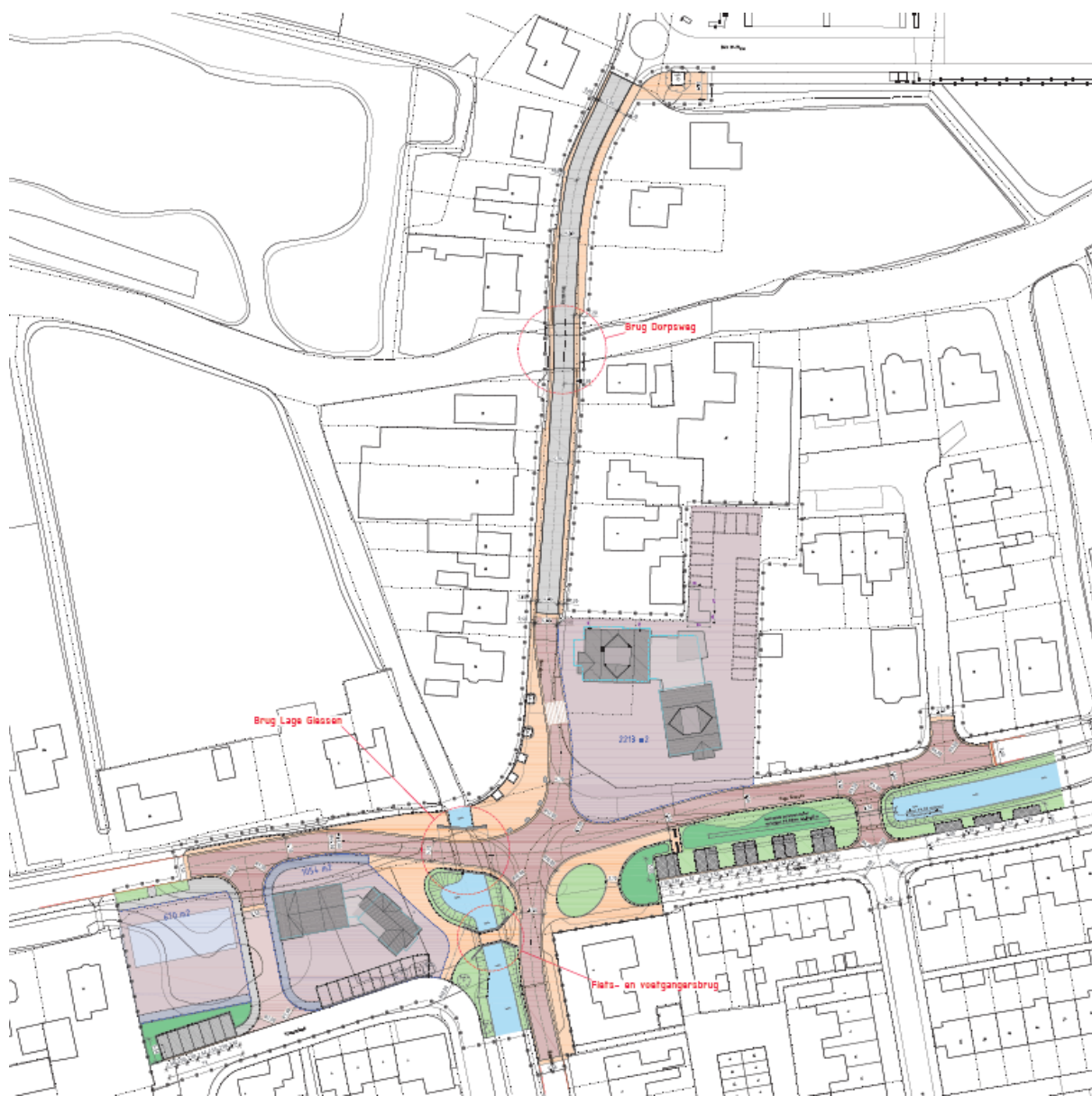

Poel langs de Lage Giessen

Figuur 2-3. Huidige situatie plangebied (van oost naar west).

2.2 Werkzaamheden en toekomstige situatie

Bij de centrumontwikkeling wordt de kruising van Hoornaar opnieuw ingericht, drie oude bruggen worden vervangen, en twee appartementencomplexen en vijf rijwoningen gerealiseerd. Ten behoeve van de werkzaamheden wordt bij realisatie van de nieuwe bruggen per brug een tijdelijke bouwkuip met stalen damwand gecreëerd en de watergang opgeschoond. Het aanwezige slib wordt daarbij afgevoerd. Verder wordt ten behoeve van de werkzaamheden een aanwezige waterpartij en een deel van een bestaande watergang gedempt. Conflicterende bomen worden gekapt en bestaande groenstroken verwijderd ten gunste van de toekomstige bebouwing (zie voor een overzicht figuur 2-4 en bijlage 1). De werkzaamheden worden gefaseerd uitgevoerd.

Figuur 2-3. Inrichtingsplan voorgenomen ontwikkeling (zie bijlage 1 voor een volledige weergave).

3 METHODE

3.1 Opzet onderzoek

Een quickscan Wet natuurbescherming is een eenmalige beoordeling van het plangebied, waarin globaal wordt gekeken naar aanwezige en te verwachten (beschermde) soorten. Hiertoe worden een literatuur- en veldonderzoek uitgevoerd. Een quickscan wordt kort en bondig gerapporteerd.

Er wordt tijdens de quickscan een volledige beoordeling van het plangebied als leefgebied voor beschermde soorten uitgevoerd. Een quickscan is echter geen volledig ecologisch onderzoek naar alle mogelijk voorkomende soorten, in de daarvoor geschikte perioden van het jaar. Hierdoor is een quickscan vaak niet voldoende als onderbouwing van een eventuele aanvraag voor een ontheffing op de Wet natuurbescherming. Indien uit de quickscan echter blijkt dat geen noodzaak bestaat tot nader onderzoek of een ontheffing, is een quickscan een afdoende ecologische onderbouwing voor het bevoegd gezag. Dit geldt ook als de quickscan onderdeel vormt van de ruimtelijke onderbouwing van een bestemmingsplan.

De bevindingen uit de quickscan Wet natuurbescherming zijn in de regel 5 jaar geldig, tenzij het gebied in de tussentijd dermate is gewijzigd dat er ander biotoop is ontstaan. Een (nader) onderzoek naar beschermde soorten uit de Habitatrichtlijn is 3 jaar geldig.

3.2 Literatuuronderzoek

Het literatuuronderzoek heeft tot doel een beeld te krijgen van (eventueel) aanwezige Wnb-beschermde soorten in (de omgeving van) het plangebied.

Voor het literatuuronderzoek is de nabije omgeving binnen een straal van 500 m (waarbinnen het plangebied valt) als zoekgebied gebruikt.

Voor het literatuuronderzoek is gebruik gemaakt van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF); dit is de meest complete databank in Nederland met verspreidingsinformatie van flora en fauna. De NDFF is geraadpleegd op 26 februari 2018. Aangezien ook de NDFF niet volledig is, is tevens gebruik gemaakt van informatie uit overige beschikbare vakliteratuur en eigen soort- en gebiedskennis (expert judgement).

3.3 Veldonderzoek

Het veldonderzoek heeft tot doel te bepalen of de beschermde soorten die in de omgeving van het plangebied (kunnen) voorkomen (deze volgen uit het literatuuronderzoek) tevens in het plangebied (kunnen) voorkomen.

Op 28 februari 2018 is het veldbezoek uitgevoerd (weersomstandigheden -6 °C, onbewolkt, geen neerslag en een windsterkte van Bft 4). Tijdens het veldbezoek is gekeken naar de geschiktheid van het plangebied als groeiplaats/verblijfplaats voor (in de omgeving aanwezige) beschermde soorten. Tevens is tijdens het veldbezoek gelet op de aanwezigheid van beschermde soorten en sporen hiervan (zoals uitwerpselen, pootafdrukken, vraatsporen en aanwezige (oude) nesten / verblijfplaatsen).

De bepaling van de geschiktheid van het plangebied voor beschermde soorten wordt bij een quickscan op onderstaande manier uitgevoerd:

Flora

Het plangebied wordt beoordeeld op geschiktheid als habitat voor beschermde plantensoorten. Tevens wordt gelet op eventuele groeiplaatsen van beschermde plantensoorten (deze zijn echter niet jaarrond zichtbaar).

Broedvogels met jaarrond beschermde nesten (cat.1 t/m 4)

De nesten van vogelsoorten binnen categorie 1 t/m 4 zijn jaarrond beschermd. Dit geldt ook voor de directe omgeving die nodig is om de jongen succesvol groot te brengen (rust- en foerageergebied).

Jaarrond beschermde nesten kunnen aanwezig zijn in bomen (bijv. roofvogelhorsten) of gebouwen (bijv. gierzwaluw en huismus). Tijdens het veldbezoek bepalen we of in het plangebied vaste nesten aanwezig (kunnen) zijn. Daarnaast wordt gezocht naar sporen van broedvogels met jaarrond beschermde nesten, bijvoorbeeld braakballen van uilen en roofvogels, uitwerpselen op de grond/muren en territoriale aanwezigheid van vogels met jaarrond beschermde nesten. Tenslotte wordt beoordeeld of het plangebied mogelijk essentieel rust- en foerageergebied voor vogels van categorie 1 t/m 4 vormt.

Broedvogels met niet jaarrond beschermde nesten, inventarisatie gewenst (cat. 5)

Vogels met niet-jaarrond beschermde nesten (categorie 5-broedvogels) betreffen broedvogels die in principe niet jaarrond beschermd zijn, maar waarvan het ministerie van EZ wel een inventarisatie verlangt. Deze soorten zijn enkel jaarrond beschermd als de ecologische omstandigheden dit rechtvaardigen, oftewel als verwacht wordt dat uitvoering van de plannen grote nadelige effecten zouden kunnen hebben op de lokale populatie van een soort.

Tijdens het veldbezoek wordt bepaald of in het plangebied nesten van categorie 5 aanwezig (kunnen) zijn. Daarnaast zoeken we ook naar sporen van deze nesten, bijvoorbeeld braakballen, uitwerpselen op de grond of muren, territoriale aanwezigheid van vogels met jaarrond beschermde nesten.

Algemene broedvogels

Nesten van algemene broedvogels zijn enkel tijdens het broedseizoen beschermd.

Tijdens het veldbezoek wordt bepaald of binnen het plangebied broedgelegenheid is voor algemene broedvogels zoals winterkoning, heggenmus en vink. Tevens letten we op aanwijzingen voor broedgevallen, zoals territoriale en/of zingende vogels, oude nesten en uitwerpselen.

Vleermuizen

Van alle van nature in Nederland voorkomende vleermuizen worden zowel de verblijfplaatsen, essentiële vliegroutes en essentiële foerageroutes beschermd.

Voor vleermuizen wordt bepaald of gebouwen en/of bomen in het plangebied geschikt (kunnen) zijn als vleermuisverblijfplaats:

- Gebouwbewonende vleermuizen (o.a. gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en meervleermuis) gebruiken vaak spouwruimten als verblijfplaats, welke zij bijvoorbeeld via een open stootvoeg of via kieren in de buitenmuur kunnen bereiken. Ook gebruiken ze regelmatig ruimtes achter daklijsten of betimmeringen als verblijfplaats. De geschiktheid van gebouwen wordt beoordeeld op basis van de aanwezigheid van dergelijke structuren. Tijdens het veldbezoek zijn de gebouwen zelf niet betreden, maar van buiten geïnspecteerd;
- Boombewonende vleermuizen (o.a. ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis en watervleermuis) verblijven in holtes, spleten of onder loshangend schors van bomen. Bomen worden met een verrekijker vanaf de grond beoordeeld op aanwezigheid van dergelijke kenmerken.

Tevens wordt tijdens het veldonderzoek bepaald of sprake is van lijnvormige landschapsstructuren die van belang kunnen zijn als vliegroute. Hierbij wordt bepaald of sprake is van doorgaande watergangen en aaneengesloten bomenrijen. Tevens wordt (om de essentie van de vliegroute te bepalen) gelet op vergelijkbare structuren in de directe omgeving van het plangebied die als alternatief kunnen fungeren. Tenslotte wordt bepaald of sprake is van landschapsstructuren (bijvoorbeeld opgaand groen) die van belang kunnen zijn als foerageergebied. Om de essentie van het foerageergebied te bepalen, wordt tijdens het veldbezoek gelet op vergelijkbare structuren in de directe omgeving van het plangebied die als alternatief kunnen fungeren.

Grondgebonden zoogdieren

Het gebied wordt beoordeeld op geschiktheid als leefgebied voor beschermde grondgebonden zoogdieren (o.a. eekhoorn, das, kleine marterachtigen), waarbij wordt gelet op sporen, zoals uitwerpselen, pootafdrukken, vraatsporen, wissels, looppaadjes) en aanwezige (oude) nesten / verblijfplaatsen. Tevens worden eventuele zichtwaarnemingen genoteerd.

Amfibieën

Tijdens het veldbezoek wordt bepaald of het plangebied geschikt voortplantingshabitat, zomerhabitat en/of overwinteringsplekken voor beschermde amfibieën biedt. Bij aanwezigheid van een potentieel geschikt voortplantingswater voor beschermde soorten, wordt het water steekproefsgewijs met een (RAVON-)schepnet bemonsterd. Bij aanwezigheid van potentieel geschikt landhabitat wordt direct (steekproefsgewijs) gecontroleerd op de mogelijke aanwezigheid van beschermde amfibieën tussen de vegetatie en op donkere, vochtige plekken (onder stukken hout e.d.).

Reptielen

Tijdens het veldbezoek wordt gelet op de mogelijke aanwezigheid van geschikt habitat voor reptielen, zoals zanderige, structuurrijke plekken en schuilmogelijkheden. Indien sprake is van geschikt habitat wordt (bij uitvoering van het veldbezoek in de geschikte periode) direct (steekproefsgewijs) gecontroleerd op eventueel aanwezige individuen (onder takkenhopen e.d.).

Vissen

Tijdens het veldbezoek wordt bepaald of oppervlaktewater (indien aanwezig) geschikt is voor beschermde vissoorten. Hierbij wordt gelet op o.a. bodemsubstraat, helderheid, voedselrijkdom en de aanwezigheid van onderwater- en oevervegetatie. Bij ogenschijnlijke geschiktheid van de watergang voor beschermde soorten, wordt het water steekproefsgewijs met een (RAVON-)schepnet bemonsterd.

Vlinders, libellen en overige ongewervelden

Tijdens het veldbezoek wordt bepaald of het plangebied geschikt is als habitat voor beschermde soorten vlinders, libellen en overige ongewervelden (o.a. kevers en tweekleppigen). Hierbij wordt o.a. gelet op de aanwezigheid van waardplanten (voor vlinders), water met geschikte ei-afzetplaatsen (voor libellen) en helder water met een rijke waterbepanting (voor platte schijfhoren). Tijdens het veldbezoek wordt direct gelet op aanwijzingen van gebruik van het plangebied door beschermde ongewervelden (o.a. poppen, vervellingshuidjes, larven, nimfen). Bij aanwezigheid van potentieel geschikte watergang/poel (voor beschermde libellen, waterkevers en platte schijfhoren) wordt het water steekproefsgewijs met een (RAVON-)schepnet bemonsterd.

4 RESULTATEN LITERATUUR- EN VELDONDERZOEK

4.1 Flora

Uit het literatuuronderzoek blijkt dat beschermde soorten van deze soortgroep niet in de omgeving van het plangebied (kunnen) voorkomen. Binnen het plangebied ontbreekt het aan geschikt biotoop voor deze soortgroep en/of is de locatie onbereikbaar door barrières (wegen en watergangen). Geschikte groeiplaatsen en bereikbaar leefgebied ontbreken voor deze soortgroep en daarom wordt beschermde flora in het vervolg van deze rapportage niet meer behandeld.

4.2 Broedvogels met jaarrond beschermde nesten (cat.1 t/m 4)

Uit het literatuuronderzoek blijkt dat in de omgeving van het plangebied de volgende broedvogels met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 t/m 4 broedvogels) voorkomen: boomvalk, buizerd, havik, huismus, gierzwaluw, ooievaar, kerkuil, roek, steenuil en sperwer. Niet alleen de nesten van deze vogels zijn jaarrond beschermd, maar ook de directe omgeving die nodig is om de jongen succesvol groot te brengen (rust- en foerageergebied). Derhalve is bij het veldbezoek zowel op de geschiktheid als broedlocatie als de geschiktheid als rust- en foerageergebied gelet.

In de nabijheid van het plangebied zijn zingende huismussen aangetroffen en zijn exemplaren waargenomen die wegcropen onder dakpannen. Binnen de projectbegrenzing is geen bebouwing aanwezig en zijn geen bomen met holten en/of nesten aangetroffen. Daarmee zijn broedlocaties van huismussen en overige cat. 1 t/m 4 broedvogelsoorten uitgesloten. De huismussen maken mogelijk gebruik van het struweel binnen het plangebied en de beukenhagen als schuillocatie en/of foerageergebied. Andere soorten van deze soortgroep zijn niet aangetroffen en geschikt biotoop ontbreekt (zoals grote nesten in bomen).

4.3 Broedvogels met niet jaarrond beschermde nesten, inventarisatie gewenst (cat. 5)

Uit het literatuuronderzoek blijkt dat in de omgeving van het plangebied diverse broedvogels met niet-jaarrond beschermde nesten (categorie 5-broedvogels) voor (kunnen) komen, zoals: blauwe reiger, ekster en koolmees. Vogels uit deze categorie betreffen broedvogels waarvan de nesten in principe niet jaarrond beschermd zijn, maar waarvan het ministerie van EZ wel een inventarisatie verlangt en waarvan de soorten jaarrond beschermd zijn als de ecologische omstandigheden dit rechtvaardigen.

Tijdens het veldbezoek zijn koolmees en pimpelmees aangetroffen. De bomen en het struweel binnen de projectlocatie zijn geschikt als broed-, schuil en foerageerlocatie voor boom- en struweelbroeders.

4.4 Algemene broedvogels

Uit het literatuuronderzoek blijkt dat in de omgeving van het plangebied diverse algemene broedvogels voor (kunnen) komen, waaronder: merel, roodborst en meerkoet. Nesten van algemene broedvogels zijn enkel tijdens het broedseizoen beschermd.

Uit het veldonderzoek blijkt dat bomen, struweel, omliggende tuinen geschikte broedlocaties, schuilgelegenheid en foerageergebied bieden voor boom-, en struweelbroeders. Watergangen bieden geschikte broed/schuillocaties voor algemene watervogels, zoals: meerkoet, wilde eend, fuut en waterhoen.

4.5 Vleermuizen

Uit het literatuuronderzoek blijkt dat in de omgeving van het plangebied de volgende vleermuizen voor (kunnen) komen: gewone - en ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, watervleermuis en laatvlieger (NDFF, www.verspreidingsatlas.nl). Uit het veldonderzoek is gebleken dat het terrein ongeschikt is voor verblijfplaatsen van vleermuizen door de afwezigheid van bebouwing en geschikte holten in bomen.

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Echter betreft het een niet essentieel foerageergebied, omdat is de nabije omgeving voldoende alternatieve locaties aanwezig zijn in de vorm van watergangen, tuinen en groene structuren (zie figuur 2-1).

De lijnvormige elementen (bomenlaan en watergangen) die onderdeel uitmaken van het plangebied worden door vleermuizen mogelijk gebruikt als vliegroute (zie figuur 4-1).

Figuur 4-1. Mogelijke vliegroutes van vleermuizen (witte pijlen). Plangebied (rood omlijnd). Bron ondergrond: Google Maps.

4.6 Grondgebonden zoogdieren

Uit het literatuuronderzoek blijkt dat in de omgeving van het plangebied de beschermde waterspitsmuis voor kan komen. Overige beschermde zoogdiersoorten zijn op basis van het literatuuronderzoek niet te verwachten, omdat de locatie niet binnen het verspreidingsgebied van deze soorten gelegen is (NDFF, www.verspreidingsatlas.nl). Voor deze soorten is het niet te verwachten dat deze binnen het plangebied kunnen komen vanwege de nodige barrières in het plangebied en de omgeving (wegen, watergangen, onderbrekingen in lijnvormige elementen).

Tijdens het veldbezoek van 6 maart 2018 zijn geen sporen van beschermde grondgebonden zoogdieren aangetroffen (holen, uitwerpselen, (vraat)sporen, etc.). Binnen de begrenzing van het werkgebied bevindt zich geen geschikt biotoop voor de waterspitsmuis vanwege, oeverbeschoeiing langs watergangen en de afwezigheid van een structuurrijke (riet)kraag langs de watergangen. De poel welke verbonden is met de watergang langs de Lage Giessen is ongeschikt omdat deze rondom volledig is gemaaid en een monotone niet kruidenrijke rietbegroeiing bevat.

4.7 Amfibieën

Uit het literatuuronderzoek blijkt dat in de omgeving van het plangebied de volgende beschermde amfibieën voor (kunnen) komen: heikikker en rugstreeppad.

Uit het veldonderzoek blijkt dat de poel dankzij het flauwe oevertalud geschikt is als leefgebied voor zowel de rugstreeppad als de heikikker. Daarnaast is er in de nabije omgeving voldoende landbiotoop beschikbaar (vergraafbare bodem en struweel). Het water is tijdens het veldbezoek niet bemonsterd met een RAVON steeknet vanwege een dikke ijslaag op het water.

4.8 Reptielen

Het plangebied ligt buiten het verspreidingsgebied van deze soortgroep. Het plangebied bevat geschikt biotoop voor de ringslang, maar bevat ongeschikt biotoop voor overige soorten. Voor de ringslang is het plangebied onbereikbaar vanwege de rivieren en de A27. Tijdens het veldbezoek van 28 februari zijn ook geen exemplaren en/of broeihopen van de soort aangetroffen. Geschikt/bereikbaar leefgebied ontbreekt voor deze soortgroep en daarom worden reptielen in het vervolg van deze rapportage niet meer behandeld.

4.9 Vissen

Uit het literatuuronderzoek blijkt dat in de omgeving van het plangebied de beschermde grote modderkruiper voor kan komen.

Uit het veldonderzoek blijkt dat de poel geschikt is als leefgebied voor deze soort. De poel is namelijk verbonden met het watergangen stelsel rondom Hoornaar waardoor de poel bereikbaar is. De poel is dicht begroeid met riet en ondiep waardoor er een geschikt biotoop beschikbaar is voor de soort. Overige beschermde soorten kunnen worden uitgesloten door ongeschikt biotoop en/of omdat het plangebied niet binnen het verspreidingsgebied van deze soorten ligt. Het water is tijdens het veldbezoek niet bemonsterd met een RAVON steeknet vanwege een dikke ijslaag op het water.

4.10 Vlinders, libellen en overige ongewervelden

Uit het literatuuronderzoek blijkt dat in de omgeving van het plangebied de beschermde platte schijfhoren voor kan komen.

Uit het veldonderzoek blijkt dat het plangebied geschikt als leefgebied voor deze soort. De watergangen binnen het plangebied bevatten schoon water met een rijke begroeiing (dat was door het ijs heen waar te nemen). De projectlocatie is bereikbaar omdat de watergangen met elkaar in verbinding staan. Het water is tijdens het veldbezoek niet bemonsterd met een RAVON steeknet vanwege een dikke ijslaag op het water.

4.11 Samenvatting resultaten

In onderstaande tabel is een overzicht gegeven van de beschermde soorten die op basis van het literatuur- en veldonderzoek (mogelijk) aanwezig zijn binnen het plangebied.

Tabel 4-1. Mogelijk aanwezige beschermde soorten.

Soortgroep	(Kans op) aanwezigheid beschermde soorten?	
	Ja	Nee
Flora		x
Broedvogels jaarrond beschermd (cat. 1 t/m 4) foerageergebied	x	
Broedvogels niet jaarrond, inventarisatie gewenst beschermd (cat. 5)	x	
Algemene broedvogels	x	
Vleermuizen (foerageergebied en vliegroute)	x	
Vleermuizen (verblijfplaatsen)		x
Zoogdieren (grondgebonden)		x
Amfibieën	x	
Reptielen		x
Vissen	x	
Vlinders, libellen en overige ongewervelden	x	

Bij het planvoornemen dient men rekening te houden met de (potentieel) aanwezige beschermde soorten (tabel 4-1, soorten uit kolom 'ja'). Daarnaast dient men (in het kader van de zorgplicht) tevens rekening te houden met de (binnen de provincie Zuid-Holland) van bescherming vrijgestelde soorten (o.a. bruine kikker, huisspitsmuis en egel).

Doordat reeds duidelijk is dat de beschermde soorten uit de soortgroepen flora, grondgebonden zoogdieren en reptielen niet aanwezig zijn binnen het plangebied, worden deze in het vervolg van voorliggende rapportage verder niet behandeld.

5 EFFECTENANALYSE EN MAATREGELEN

5.1 Inleiding

De onderstaande effectenanalyse en de beschrijving van de maatregelen richten zich op de verbodsbepalingen ten aanzien van de beschermde soorten (Wnb-artikelen, 3.1, 3.5 en 3.10) die mogelijk hun leefgebied hebben binnen het plangebied en de algemeen geldende zorgplicht voor alle in het wild levende planten en dieren (Wnb-artikel 1.11) die mogelijk binnen het plangebied voorkomen.

In paragrafen 5.2 t/m 5.8 worden per (mogelijk) aanwezige soortgroep (zie paragraaf 4.11) de mogelijke effecten op beschermde soorten en benodigde maatregelen besproken.

In paragraaf 5.9 worden enkele aanvullende maatregelen (ten aanzien van de zorgplicht én het voorkomen van tussentijdse vestiging van beschermde soorten) beschreven.

5.2 Vogels met jaarrond beschermde nesten (cat. 1 t/m 4)

De beukenhagen en andere groenstructuren binnen het plangebied zijn geschikt als foerageergebied en als rustplaats voor de huismus. Als gevolg van de geplande werkzaamheden verdwijnen deze structuren. De structuren zijn niet van essentieel belang aangezien in de nabije omgeving voldoende alternatieven aanwezig zijn. Daarom zijn de geplande werkzaamheden niet van invloed op de gunstige staat van instandhouding van de huismus en wordt de Wnb (artikel 3.1, tweede lid) niet overtreden.

5.3 Vogels met niet jaarrond beschermde nesten (categorie 5)

Het werkgebied is geschikt als (broed)locatie voor boom- en struweelbroeders, zoals koolmees, zwarte kraai en spreeuw. De locatie is voor de (mogelijk) aanwezige categorie 5-vogels niet van ecologisch hoog belang, omdat het hooguit om enkele broedparen gaat. Bovendien zijn in de omgeving voldoende alternatieve nestlocaties te vinden in tuinen en het buitengebied. De te verwachten soorten zijn daarnaast algemeen in Nederland. Als gevolg hiervan zijn de nesten van categorie 5-broedvogels binnen het plangebied niet jaarrond beschermd. Wel zijn nesten van deze broedvogels (net als het geval is voor algemene broedvogels) beschermd tijdens het broedseizoen. De mogelijke effecten en benodigde maatregelen ten aanzien van categorie 5-broedvogels worden derhalve (tezamen met de algemene broedvogels) besproken in paragraaf 5.4.

5.4 Algemene broedvogels

5.4.1 Effecten

Het plangebied is geschikt voor boom- en struweelbroeders, zoals roodborst, winterkoning en vink. Zonder voldoende voorzorg kunnen nesten van bovengenoemde soorten worden verstoord en/of vernield. De verstoring die als gevolg van de werkzaamheden kan optreden, is niet van wezenlijke invloed op de staat van instandhouding. Dit aangezien de te verwachten soorten algemeen in Nederland voorkomen en de verstoring slechts van tijdelijke aard is. Verstoring van nesten veroorzaakt derhalve geen overtreding van de Wnb. Door vernieling van nesten wordt de Wnb echter wel overtreden.

5.4.2 Maatregelen

Middels onderstaande voorzorgsmaatregelen kan overtreding van de Wnb (als gevolg van vernieling van vogelnesten) worden voorkomen en kunnen de werkzaamheden doorgang vinden:

- Werkzaamheden buiten het reguliere broedseizoen (15 maart t/m 15 juli) uitvoeren. De kans op een broedgeval is het grootst in de periode 15 maart t/m 15 juli (dit wordt wel gezien als het reguliere broedseizoen). Het is mede afhankelijk van weersomstandigheden of ook buiten deze periode wordt gebroed door vogels. Derhalve dient men voorafgaande aan het werk contact op te nemen met een ecooloog om te bepalen of er kans is op broedgevallen.

- Indien de werkzaamheden in het reguliere broedseizoen uitgevoerd dienen te worden:
 - o voorafgaand aan de werkzaamheden en buiten het broedseizoen de bomen, struiken en andere beplanting rooien. Voorafgaand aan het rooien dient men contact op te nemen met een ecooloog om te bepalen of er kans is op broedgevallen;
 - o als de bomen, struiken en andere beplanting niet kunnen worden gerooid buiten het broedseizoen: voorafgaande aan het werk een broedvogelcontrole uitvoeren. Broedgevallen worden tijdens deze controle gemarkeerd en tijdens de werkzaamheden ontzien.
Het kan noodzakelijk zijn om gedurende de werkzaamheden periodiek controles uit te voeren op broedgevallen van vogels in plaats van een éénmalige controle. Dit is vooral van toepassing als langdurig werkzaamheden in het reguliere broedseizoen worden uitgevoerd.

5.5 Vleermuizen

5.5.1 Effecten

Het plangebied is geschikt als niet-essentieel foerageergebied voor vleermuizen en lijnvormige elementen die (deels) onderdeel zijn van het plangebied als mogelijke vliegroute. De ruimtelijke ingrepen hebben daar mogelijk invloed op. Verlichting en de voorgenomen werkzaamheden leiden mogelijk tot het verstoren van foeragerende vleermuizen en dieren op vliegroute en/of obstructie van een vliegroute (overtreding artikel 3.5).

5.5.2 Maatregelen

Verstoring wordt voorkomen door de werkzaamheden overdag uit te voeren en door nachtelijke verlichting niet op watergangen of opgaande groenstructuren te richten.

5.6 Grote modderkruiper

De poel in het plangebied is geschikt voor de grote modderkruiper. Als gevolg van de geplande demping werkzaamheden is er een directe overlap met het leefgebied waardoor de Wnb mogelijk overtreden wordt (artikel 3.5).

Om vast te stellen of een ontheffing noodzakelijk is dient nader onderzoek naar de grote modderkruiper uitgevoerd te worden.

5.7 Amfibieën

De poel is geschikt als voorplantingshabitat voor de rugstreeppad en de heikikker. Daarnaast zijn groenstructuren geschikt als landbiotoop. De demping werkzaamheden van de poel, het verwijderen van struiken en vergraven van grond zorgen voor een directe overlap met het leefgebied van de soorten. Hierdoor wordt mogelijk de Wnb overtreden (artikel 3.5)

Om vast te stellen of een ontheffing noodzakelijk is dient nader onderzoek naar de rugstreeppad en heikikker uitgevoerd te worden.

5.8 Platte schijfhoren

5.8.1 Effecten

De watergangen binnen het plangebied zijn geschikt als leefgebied voor de platte schijfhoren. De demping werkzaamheden en werkzaamheden in de watergang (het afvoeren van slib) zorgen voor

een directe overlap met het potentiële leefgebied van deze soort. Hierdoor wordt mogelijk de Wnb overtreden (artikel 3.5)

Om vast te stellen of een ontheffing noodzakelijk is dient nader onderzoek naar deze soort te worden uitgevoerd.

5.9 Aanvullende maatregelen (t.a.v. zorgplicht en pionierssoorten)

Om een zorgvuldige omgang met alle in het wild levende soorten (zorgplicht) te garanderen, dient tijdens de werkzaamheden de vorming van natte laagtes of bandensporen voorkomen te worden. Dit vormt geschikt voorplantingsbiotoop voor de rugstreeppad. Voorkomen van de vorming van zandhopen zorgt ervoor dat er geen geschikt landhabitat voor deze soort ontstaat.

Wanneer tijdens de werkzaamheden onverhoopt beschermde soorten worden aangetroffen, dient contact te worden opgenomen met de ecooloog om te bespreken hoe gehandeld kan worden met de minste schade voor de aangetroffen soort(en).

6 GEBIEDENBESCHERMING

Het plangebied ligt niet in een Natura 2000-gebied of binnen het NNN (bronnen: www.synbiosys.alterra.nl, <http://pzh.b3p.nl/viewer/app/NNN>), waardoor bij voorbaat kan worden uitgesloten dat sprake is van een direct negatief effect op beschermde natuurgebieden. Aangezien de voorgenomen ontwikkeling daarnaast kleinschalig is en op enige afstand (meer dan 5 kilometer) van beschermde natuurgebieden plaatsvindt worden tevens geen negatieve effecten als gevolg van externe werking (middels visuele verstoring en verstoring door productie van geluid, trilling en licht) verwacht. De kans op negatieve effecten als gevolg van de extra stikstof die als gevolg van het project vrijkomt, wordt (gezien de kleinschaligheid van de ontwikkeling en korte duur van de werkzaamheden) tevens als verwaarloosbaar gezien.

Op basis van bovenstaande is toetsing aan de regelgeving omtrent deze beschermde gebieden niet van toepassing. Het voornemen hoeft alleen aan de soortenbescherming te worden getoetst.

7 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

7.1 Soortenbescherming

Op basis van de uitgevoerde quickscan kunnen de onderzoeksvragen t.a.v. soortenbescherming worden beantwoord:

S1. Aanwezige beschermde flora en fauna

In het plangebied kunnen foeragerende/rustende huismussen en tijdens het broedseizoen beschermde vogelsoorten voorkomen. Vleermuizen gebruiken het plangebied mogelijk als foerageergebied en/of als vliegroute. De poel in het plangebied maakt mogelijk onderdeel uit van het voortplantings(habitat) van de grote modderkruiper, rugstreeppad en heikikker. Overige groene structuren en vergraafbare grond maken mogelijk onderdeel uit van het landbiotoop van de rugstreeppad en de heikikker. De waterpartijen zijn mogelijk onderdeel van het leefgebied van de platte schijfhoren.

S2. Effecten werkzaamheden

De werkzaamheden leiden mogelijk tot het verstoren van foeragerende vleermuizen en/of dieren op vliegroute. Damping van een watergang en de poel leidt mogelijk tot verlies van habitat en/of het doden of verwonden van grote modderkruiper, rugstreeppad, heikikker en/of platte schijfhoren. Het verwijderen van groenstructuren leidt mogelijk tot het verstoren van broedende vogels.

S3. Aanvullend onderzoek

Aanvullend onderzoek is noodzakelijk naar grote modderkruiper, rugstreeppad, heikikker en platte schijfhoren.

S4. Maatregelen

Tabel 7-1. Overzicht benodigde voorzorgsmaatregelen.

(Mogelijk) aanwezige soort(groepen)	Benodigde voorzorgsmaatregelen t.a.v. soorten met aanvullend beschermingsregime (art. 3.1, 3.5 en 3.10)
Vogels	- Werken buiten het broedseizoen (half maart t/m half juli)
Vleermuizen	- Buiten de actieve periode van vleermuizen werken Of: - In de periode april-november enkel overdag werken
Grote modderkruiper	- Na het aanvullende onderzoek is het mogelijk meer gedetailleerd effecten en maatregelen te beschrijven.
Amfibieën (heikikker, rugstreeppad)	- Na het aanvullende onderzoek is het mogelijk meer gedetailleerd effecten en maatregelen te beschrijven.
Platte schijfhoren	- Na het aanvullende onderzoek is het mogelijk meer gedetailleerd effecten en maatregelen te beschrijven.
Aanvullende voorzorgsmaatregelen (t.a.v. zorgplicht en pioniersoorten)	
- Bij de werkzaamheden richting één kant werken (of van binnen naar buiten) om dieren de kans te geven om het plangebied te verlaten - Plasvorming voorkomen	

S5. Ontheffingsplicht

Nader onderzoek moet uitwijzen of een ontheffing noodzakelijk is. Daarnaast dienen de maatregelen uit hoofdstuk 5 in acht genomen te worden.

7.2 Gebiedenbescherming

Op basis van de uitgevoerde quickscan kunnen de onderzoeksvragen t.a.v. gebiedenbescherming worden beantwoord:

Het plangebied ligt niet in of nabij Natura 2000-gebied of binnen het NNN. Vanwege de kleinschaligheid van de voorgenomen ontwikkelingen kunnen negatieve effecten op beschermde gebieden worden uitgesloten. Daarom is geen toetsing aan de gebiedenbescherming noodzakelijk.

ATKB kan u tevens van dienst zijn met:

BODEM

- Verkennend en nader (asbest) bodemonderzoek
- Partijkeuringen grond, bagger en niet vormgegeven bouwstof
- Opstellen saneringsplannen, bestekken conventionele en in-situ landbodemsaneringen
- Begeleiding, evaluatie van conventionele en in-situ landbodemsanering
- Non destructief bodemonderzoek (grondradar)
- Second opinions
- Monitorings- en nazorgplannen
- Juridisch advies bodemzaken
- Beleidsondersteuning
- Civieltechnisch onderzoek naar asfalt, zand en klei
- Coördinatie archeologisch onderzoek
- Coördinatie asbestonderzoek gebouwen

ECOLOGIE

- Soortgericht onderzoek (o.a. vleermuizen, amfibieën, vogels)
- Toetsingen aan natuurwetgeving
- Ecologisch werkprotocol en begeleiding
- Vegetatiekarteringen
- Hydrobiologisch onderzoek
- Waterplantenonderzoek en ecoscans
- Visstandbemonstering
- Vismigratieonderzoek (vistelemetrie, pit-tag)
- Actief Biologisch Beheer
- Visserijmanagement
- Visbeheerplannen
- Beleidsstudies, beheerplannen en adviezen
- BREEAM-NL (gecertificeerd duurzaam bouwen)
- BREEAM-NL PLUS (duurzaamheid en milieuvergunning)

WATER & RUIMTE

- Kwalitatief en kwantitatief waterbodemonderzoek
- Baggerplan en werkplan baggerwerk
- Directievoering, toezicht en begeleiding baggerwerken
- Inrichting en beheer grondwatermeetnetten
- Grondwatermonitoring (grondwaterstand en -kwaliteit)
- Onderzoek en monitoring oppervlaktewaterkwaliteit
- Watervraagstukken
- Coördinatie/opstellen bemalingsplannen
- Watertoetsen en waterparagrafen
- Meldingen en vergunningen
- Coördinatie/opstellen ruimtelijke onderbouwing
- Saneringsplan en bestek waterbodemsanering
- Begeleiding en evaluatie van waterbodemsanering
- BREEAM-NL (gecertificeerd duurzaam bouwen en gebiedsontwikkeling)
- BREEAM-NL PLUS (duurzaamheid en milieuvergunning)

BIJLAGE 1

